

1.09 Objavljeni strokovni prispevek na konferenci
1.09 Published Professional Conference Contribution

Jugoslav Veljkovski*

PERCEPCIJA ARHIVA KOD ŠKOLSKE OMLADINE - IZ KULTURNO-PROSVETNE DELATNOSTI ISTORIJSKOG ARHIVA GRADA NOVOG SADA

Izvlaček:

**Percepcija arhivov pri šolski mladini -
iz kulturno-izobraževalne dejavnosti Zgodovinskega arhiva Mesta Novi Sad**

Kulturno-izobraževalna dejavnost predstavlja eno najpomembnejših funkcij sodobnih arhivov. Zgodovinski arhiv Mesta Novi Sad izvaja v sklopu svoje kulturno-izobraževalne dejavnosti redno posredovanje svojega arhivskega gradiva javnosti, in sicer skozi razstave, objave analitičnih inventarjev in serijske publikacije Letopis Zgodovinskega arhiva, udeležbe v raznih projektih sorodnih kulturnih inštitucij (muzejev, knjižnic), prirejanje strokovnih omizij itd. Tema mojega prispevka je raziskava o tem, v kolikšni meri našete aktivnosti odmevajo v širši javnosti. Kot ciljno skupino sem izbral šolsko mladino kot eno najpomembnejših ciljnih skupin, katerim bi se moderni arhivi morali posvečati. Na podlagi interno sestavljenega vprašalnika je bila izvedena anketa v več osnovnih in srednjih šolah, na reprezentativnem vzorcu. V anketo so bile vključene šole iz mestnih in vaških sredin, gimnazije in tehniške srednje šole. V prispevku so predstavljeni rezultati te raziskave ter idejne rešitve, s katerimi bi kulturno-izobraževalna dejavnost napredovala in se dvignila na višji nivo.

Ključne besede:

kulturno-izobraževalne dejavnosti, Zgodovinski arhiv Mesta Novi Sad, poučevanje zgodovine

Abstract:

**Youth's Perception of Archives
- Cultural and Educational Activities of the Historical Archives of the City of Novi Sad**

Cultural - educational activities are one of the most important functions of modern archives. As part of their cultural - educational activities the Historical Archives of the City of Novi Sad regularly carries out presentations of archival material from its fonds through exhibitions, publishing books analytic inventories and serials of the Yearbook of the Historical Archives; participates in various projects related to cultural institutions such as museums, libraries, professional organization meetings, etc. The subject of this work is to study how these activities attract the wider public. As a target group a group of school children was taken as one of the most important target groups the modern archives are supposed to address. On the basis of an internal questionnaire, a survey was carried out in several primary and secondary schools, a representative sample. The survey included schools from urban and rural areas, high schools and technical secondary schools. The paper presents the results of this research, as well as some ideas to improve cultural - educational activities and raise them to a higher level.

Key words:

cultural and educational activities of archives, the Historical Archives of the City of Novi Sad, teaching of history

---

* Jugoslav Veljkovski, viši arhivista, Istorijski arhiv Grada Novog Sada, Tvrđava 7. i 9., Petrovaradin, Srbija.

KULTURNO-PROSVETNA DELATNOST ARHIVA

Kulturno-prosvetna delatnost, pored zaštite i obrade arhivske građe, predstavlja jednu od najvažnijih funkcija današnjih arhiva. Ona je pre svega zakonska obaveza. Član 65. Zakona o kulturnim dobrima definiše, između ostalog, i obavezu Arhiva, kao ustanove kulture da izdaje publikacije o kulturnim dobrima i o rezultatima rada na njihovoj zaštiti, te vrši izlaganje kulturnih dobara, organizovanje predavanja i drugih oblika kulturno-obrazovne delatnosti.¹ Originalni arhivski dokumenti mogu predstavljati ne samo važan izvor informacija za istorijsku ili drugu nauku nego može da se koriste i kao javne ili privatno pravne isprave u svakodnevnom životu i kao takvi imaju svoje mesto i ulogu u funkcionisanju savremene civilizacije. Kulturno-prosvetna delatnost arhiva poseduje i vaspitnu i propagandnu dimenziju i ostvaruje se kroz izdavačku delatnost, pružanje usluga građanima i istraživačima putem slobodnog korišćenja arhivske građe, kao i preko organizovanja izložbi, tribina, predavanja. Razvoj modernih tehnologija omogućio je da se sadržaji arhivskih fondova na lakši i brži način iznesu pred javnost. Kulturno-prosvetna delatnost doprinosi takođe i afirmaciji samih arhiva, njihovom ugledu i priznanju kao značajnih kulturnih i naučnih ustanova ali poseduje višestruku korist i značaj za najširu javnost.

Analizirajući rad Istorijskog arhiva Grada Novog Sada u poslednjoj deceniji, konstatuje se da su kulturna i prosvetna delatnost znatno uznapredovale u odnosu na raniji period.² Navedimo neke od aktivnosti:

Izložbe

Istorijski arhiv Grada Novog Sada ne raspolaže izložbenim prostorom zbog čega, u ranijem periodu, nije priređivao izložbe kao jedan od vidova prikazivanja arhivske građe. Izlaganje arhivskih dokumenata započeli smo 2004. godine, u godini jubileja, pedeset godina rada Arhiva, i nastavili sa tradicijom organizovanja izložbi povodom Dana arhiva, 21. maja. Izložbe smo priređivali u različitim prostorima, poput Zbirke strane umetnosti Muzeja Grada Novog Sada, umetničkih ateljea na Petrovaradinskoj tvrđavi, Arhiv Vojvodine, brojne galerije, Gimnazija *Jovan Jovanović Zmaj*. Obzirom da je u planu da naš Arhiv uskoro dobije novu, namenski građenu zgradu, nadamo se i da ćemo u njoj dobiti i sopstveni izložbeni prostor.

Na izložbama je prikazana raznovrsna arhivska građa: povelje, mape, diplome, itd.; kombinovano sa fotografskim materijalom i muzealskim predmetima, u meri koju su zahtevale same teme izložbe. Navešćemo samo neke: *Od Petrovaradinskog šanca do slobodnog i kraljevskog grada Novog Sada* (2004. godina), *Iz riznice Istorijskog arhiva grada Novog Sada* (2004. godina), *Razvoj kancelarijskog poslovanja i arhivske službe u Novom Sadu* (2004. godina), *Pogled sa Petrovaradinske stene* (2005. godina), *Hronologija urbanog razvoja grada Novog Sada do 1941. godine - kroz propise i arhivske spise* (2006. u Novom Sadu, 2007. u Budimpešti i Subotici), *Novi Sad - priče varoških ulica* (2008), Vasi Stajiću, u saradnji sa Muzejom Grada Novog Sada i *Svet poslovnog pisma - memorandum i logo* (2009), *Zaveštanje - dva veka Osnovnog pisma*, izložba povodom dva veka Gimnazije "Jovan Jovanović Zmaj" organizovana u saradnji sa Gimnazijom i Gradskom bibliotekom Novi Sad, i *Profesori "Jovine" gimnazije u fondovima novosadskog arhiva*, (2010. godina), *Novi Sad 1961.*

---

¹ Zakon o kulturnim dobrima, Službeni glasnik Republike Srbije.

² Misli na prevashodno na period devedesetih godina XX veka.

godine, i *Novi Sad u ratnom vihoru 1941-1944. godine* (2011. godine). Od 2010. godine arhiv učestvuje sa izložbama u okviru projekta Noć muzeja.

Izdavaštvo

Izdavačka delatnost Istorijskog arhiva grada Novog Sada obuhvata tridesetak svesaka analitičkih inventara za najvažnije fondove, pre svega: *Magistrat slobodnog i kraljevskog grada Novog Sada (1748-1918)*, *Gradsko poglavarstvo Novi Sad (1919-1941)*, *Sreski komitet SKS Novi Sad (1944-1965)*.³ Arhiv je 2006. godine objavio monografiju *Hronologija urbanog razvoja grada Novog Sada do 1941. godine - kroz propise i arhivske spise*. Objavljen je *Vodič kroz arhivske fondove Istorijskog arhiva u Novom Sadu*, ali je od njegovog štampanja, 1980. godine, došlo do značajnih izmena tako da je korišćenje ove publikacije veoma ograničeno. Ritam izdavanja analitičkih inventara je jako oscilirao tokom vremena. Od osnivanja Arhiva pa do 1979. godine nije izdata niti jedna arhivska publikacija. U periodu 1980-1992. objavljeno je čak 24 raznih analitičkih inventara, pa sledi dugi niz godina u kojima arhiv ponovo nije vršio jedan od svojih osnovnih zadataka. Sa izdavanjem je nastavljeno tek posle 2000. godine ali uz smanjeni intenzitet.

Godišnjak

Istorijski arhiv Grada Novog Sada pokrenuo je izdavanje časopisa *Godišnjak Istorijskog arhiva Grada Novog Sada* povodom obeležavanja pedeset godina rada Arhiva, 2004. godine. Namera nam je da stvorimo časopis koji objavljuje priloge iz arhivističke struke, istorije Novog Sada i okolnih opština koje ulaze u teritorijalnu nadležnost našeg Arhiva, kao i druge priloge (prikaze arhivskih dokumenata, knjiga i časopisa iz oblasti arhivistike i istoriografije i sl) i na taj način populariše ne samo arhivističku nauku, nego i zavičajnu istoriju.

Internet prezentacija

U skladu sa tehnološkim razvojem, Istorijski arhiv je početkom XIX veka izradio web stranicu www.arhivns.rs na kojoj se može pronaći veliki broj podataka vezanih za delatnost arhiva, od nadležnosti, načina korišćenja arhivske građe, strukture fondova, kao i celokupni vodič kroz arhivsku građu u elektronskom izdanju.⁴ Objavljeni su i pojedini radovi arhivista, uglavnom iz teme istorijata arhiva i arhivistike u Novom Sadu. Sajt je pisan na srpskom jeziku, ćiriličnim i latiničnim pismom, tako da je pretraga za one koji ne vladaju srpsko-hrvatskim jezikom veoma teška. Treba istaći i da je sve veći broj zahteva stranaka koji stižu putem e-maila, a mahom se odnose na istraživanje rodoslovnih veza, problematiku denacionalizacije, kao i zahtevi u vezi regulisanja prava iz oblasti radnih odnosa.

PITANJE VREDNOVANJA

Iz ovako kratko nabrojanog spiska aktivnosti Istorijskog arhiva Grada Novog Sada, nameće se teza da je kulturno-prosvetna delatnost na zavidnom nivou. Međutim, posebno je pitanje u kojoj meri ovakva delatnost utiče na širu javnost, da li broj izložbi ili publikacija doprinose porastu nivoa obrazovanja stanovništva i njihove svesti o značaju kako samih arhiva tako i arhivske građe kao takve; da li

---

³ [Http://www.arhivns.rs/tekstovi/PUBLIKACIJE.htm](http://www.arhivns.rs/tekstovi/PUBLIKACIJE.htm). Analitika svakog od ovih fondova je predstavljen u više tomova.

⁴ Prva verzija izradjena još 1999. godine ali prestala sa radom tokom ratnih dejstava iste godine, da bi od 2002. godine izašla nova, postojeća verzija sajta, kasnije dopunjavana, mada ne i osavremenjena.

delatnost arhiva doprinosi razvoju lokalne historiografije, kvalitetnijem radu u nastavi istorije? Do sada se u domaćoj arhivistici nije puno poklanjala pažnja ovom segmentu rada arhiva, odnosno nije adekvatno bio analiziran i vrednovan.

Prilikom analize kulturno-prosvetnog rada arhiva izvršio sam podelu na kvantitativno i kvalitativno vrednovanje kulturnog i prosvetnog rada arhiva, odnosno u kom su odnosu broj publikacija, tribina i izložbi prema uticaju koju one ostvaruju u široj zajednici. Posebno sam svoju pažnju smerio prema školskoj omladini. Obzirom da se ovo istraživanje odnosi samo na posmatranje rada Istorijskog arhiva Grada Novog Sada i njegovog uticaja na samo deo teritorije koju ovaj arhiv obuhvata pod svojom nadležnošću (samo Grad Novi Sad), autor nema nameru da rezultate svojih promišljanja i istraživanja smatra univerzalnim i reprezentativnim za šire područje⁵.

Kada govorimo o kvalitativnoj vrednosti kulturno-prosvetne delatnosti jednog arhiva neophodno je utvrditi koji su to tačno merljivi indikatori arhivskih aktivnosti. Ako za indikator uzmemo broj korisnika arhivske građe ili posetioce na izložbama moramo konstatovati sledeće: Bez obzira na veliki broj izložbi i zastupljenosti u medijima, na izložbe dolazi relativno mali broj ljudi, najčešće do stotinjak. Mali iskorak je napravljen učešćem u projektu Noć muzeja, kada je izložbu *Novi Sad 1961. godine* videlo preko hiljadu ljudi. Godišnjak se zbog nedostatka materijalnih sredstava štampa u malom tiražu, pa često ne stiže do svih zainteresovanih. Prilikom analize internet sajta arhiva, putem brojača poseta dolazimo do podatka da je sajt za desetak godina postojanja posetilo oko 15.500 posetilaca. Ako od ovog broja oduzmemo jedan broj takozvanih "robot" pretraga, odnosno pretraga koje su učinile softveri koji služe za pretragu interneta poput Google, Altavista ili Yahoo, opet dolazimo do cifre o par hiljada posetilaca. Međutim, pregledom broja korisnika koji dolaze u naš arhiv, videćemo da njihov broj godinama ostaje isti u odnosu na period od pre dvadeset ili trideset godina.⁶ Naravno, računajući samo standardne korisnike - istraživače a ne one koji u arhiv dolaze radi regulisanja nekog svog prava, radnog staža ili povratka nacionalizovane imovine, na primer.

PERCEPCIJA ARHIVA KOD ŠKOLSKE OMLADINE

U svim udžbenicima Metodike nastave istorije, studentima i budućim profesorima istorije se naglašava važnost arhiva, kao mesta u kojima učenici mogu da se u neposrednim susretima sa arhivskim dokumentima, kao autentičnim istorijskim izvorima, saznaju metode i tehnike istorijskog istraživanja. U praksi saradnja škola i arhiva ostaje površna i bez aktivnog angažovanja učenika. Prilikom analize uticaja kulturno-prosvetne delatnosti arhiva na širu javnost, posebno me zainteresovalo u kojoj meri se taj uticaj ogleda na školsku omladinu. Analiziranjem strukture korisnika arhivske građe u Istorijskom arhivu Grada Novog Sada dolazimo do podatka da samo 2 % korisnika čine učenici i studenti.⁷ Već je naglašeno da direktne saradnje sa školama u smislu organizovanja predavanja ili javnih časova, na primer, do sada nije bilo.

Pre nepunih pet godina, početkom 2007. godine, zajedno sa kolegom Miloradom Bešlinom, sačinjen je projekat *Arhiv kao mesto za učenje*, sa kojim smo konkurisali na konkursu Sekretarijata za kulturu Grada Novog Sada. Projekat je obuhvatao

---

⁵ Sigurno je da Arhivi koji dolaze iz manjih gradova imaju veći uticaj na kulturni život u svojim sredinama, nego arhivi koji se nalaze u velikim gradovima. Primera radi Arhiv u Beloj Crkvi pokriva područje sa 90.000 stanovnika, dok Arhiv u Novom Sadu pokriva područje sa preko 650.000 stanovnika.

⁶ Evidencija korisnika arhivske građe Istorijskog arhiva Grada Novog Sada, Arhiva ustanove, nezavedeno.

⁷ Isto.

organizovane posete srednjoškolske omladine Arhivu i Muzeju Grada Novog Sada, izradu multimedijalnog CD-a, na kome bi se prikazao rad arhiva, kao i neki od najznačajnijih dokumenata koji se čuvaju u arhivskim depoima. Projekat nije prošao i od ideje se privremeno odustalo.⁸ U svrhu pripreme novog projekta kojim bi se promovisao kulturno-pedagoški rad arhiva, smatrao sam da bi bilo zanimljivo istražiti u kojoj meri školska omladina zna za arhiv, njegovu delatnost, važnost arhivske građe, pre svega u nastavi istorije, kao i njihovu spremnost da posete jednu takvu ustanovu i eventualno koriste arhivsku građu za školske radove.

Kao metodu za utvrđivanje ovih podataka sastavio sam upitnik koji su deca anonimno popunjavala. Obzirom da autor nije sociolog i da istraživanje vrši samo u informativne svrhe, kako bi što bolje definisao predmet, uzorak je bio relativno mali, svega 120 učenika. Tokom septembra i oktobra meseca ove godine anketirani su učenici završnih razreda dve osnovne (50 učenika) i tri srednje škole (70 učenika), pri čemu se vodilo računa da se zbog potpunije slike anketira jedna gradska i jedna prigradska osnovna škola, kao i srednja tehnička škola, filološka i matematička gimnazija.

Upitnik je sadržavao sledeća pitanja:

1. Šta je Arhiv i čime se bavi?
2. Šta je arhivska građa?
3. Da li u Vašem mestu postoji Arhiv?
4. Da li bi ste otišli u Arhiv radi izrade školskog rada/maturskog rada?
5. Da li znate da koristite internet?
6. Da li ste bili na internet prezentaciji ili facebook strani nekog Arhiva?
7. Koristite li internet za pisanje školskih zadataka?
8. Koje godine je Novi Sad dobio status Slobodnog kraljevskog grada (za decu iz osnovnih škola: U kom veku je Novi Sad dobio status Slobodnog kraljevskog grada)?
9. Navedite tri istorijska događaja iz istorije Vašeg mesta!

Kao što se da videti, prva četiri pitanja su se odnosila na informisanost u vezi sa arhivom, njegovom delatnošću, kao i spremnošću učenika da koriste arhivsku građu. Peto, šesto i sedmo pitanje se odnosilo na upotrebu interneta, kao savremenog sredstva komunikacije ali i medija putem kojeg je neuporedivo olakšan pristup svim sadržajima, pa i obrazovnim. Poslednja dva pitanja su se odnosila na poznavanje lokalne, zavičajne istorije, pošto je ona nedovoljno zastupljena u današnjim istorijskim udžbenicima, a bez koje istorijska svest ne može postati potpuna.

Uzevši u obzir starost ispitanika ali i nastavne planove i programe, rezultati su bili očekivani. Manje od 20 % posto, odnosno 13 učenika srednje škole je znalo šta su to arhivi i čime se bave (u osnovnim školama je taj procenat bio još manji). Nešto veći broj učenika (37) je znao da u Novom Sadu postoji arhiv, verovatno i zbog činjenice da se Istorijski arhiv Grada Novog Sada nalazi na atraktivnoj lokaciji - Petrovaradinska tvrđava. Sa druge strane tek je par učenika, njih osam, izrazio spremnost da dodje u Arhiv i da na osnovu arhivske građe uradi svoj maturski ili neki

---

⁸ Projekat: *Arhiv kao mesto za učenje, Novi Sad 2007.*, Arhiva ustanove.

drugi rad. Na pitanja o internetu, ogromna većina je odgovorila da ume da koristi internet za pisanje školskih zadataka, dok su na "istorijska" pitanja bolje odgovore davali učenici iz gimnazija nego iz tehničke škole.

Zaključak ovog malog istraživanja bi se mogao svesti na par teza:

- Školska omladina i dalje o arhivima ima "odbojan" stav pošto ih zamišlja kao mračna, prašnjava i dosadna mesta, dok blagonaklonije gledaju prema mogućnosti da koriste "virtuelne obilaske".
- Neproučavanje lokalne istorije dovodi do nezainteresovanosti kako profesora tako i učenika za istraživanje u arhivima.
- Arhiv treba da izađe iz kruga tradicionalnih vidova kulturno-prosvetnog delovanja. Presentacija arhivskih dokumenata putem publikacija i izložbi, na način kako su do sada prezentirani, ima ograničene domete i uski krug profesionalnih istoričara kao ciljnu grupu.
- Tehnološki razvoj i savremene metode komunikacije mogu da doprinesu popularizaciji arhiva.

KA SAVREMENOM ARHIVU

Kada razmišljamo o savremenom shvatanju kulturno-prosvetne delatnosti pri arhivu, prva asocijacija bi trebala da nam bude interaktivnost. Opsednutost političkom ili "velikom" istorijom dovodi do izdavanja knjiga koje niko ne čita i postavki izložbi koje niko ne gleda. Tada ni zakonom obavezujuća otvorenost arhiva i javnost arhivske građe nema nikakav dublji smisao. Ni nastava istorije po modelu "strele" gde se prvo uče Praistorija, Stari, Srednji, Novi vek i Najnovije doba ne motiviše učenike da uđu u muzeje i arhive i sami posegnu za autentičnim i originalnim dokumentima. Savremeno obrazovanje upravo insistira na aktivnoj poziciji učenika, kao nekog ko neposredno sagledava dokument kao istorijski izvor. Iz tog razloga, arhivi bi trebali da uđu u bližu saradnju sa školama kako bi deca u nastavi istorije dolazila u neposredni dodir sa bitnim dokumentima iz lokalne, zavičajne istorije. Svest o važnosti čuvanja dokumenata kod školske omladine nije samo arhivističko pitanje, nego i stvar opšte kulture. Presentovanjem arhiva u školama pomoću video presentacija učenicima se može predstaviti kulturno-naučna delatnost arhiva, kao i čitav spektar mogućnosti koje pruža arhiv u nastavi istorije, a unapredilo bi se i znanje o arhivima kao kulturnim ustanovama.

Isto tako, podigao bi se i kvalitet nastave istorije, pošto bi učenici počeli da uče po metodu "koncentričnih krugova", gde bi se prvo upoznavali sa istorijom zavičaja, poznatih ličnosti i događaja iz sopstvenog okruženja ne neposredan način, putem arhivskih dokumenata. U ovoj fazi, arhivisti bi u saradnji sa nastavnicima mogli organizovati predavanja na kojima bi učenici bili u prilici da u kontaktu sa originalnim dokumentima prošire znanja iz istorije svog kraja ali i da razviju svest o važnosti čuvanja i vrednovanja dokumenata. Učenicima završnih razreda srednjih škola, kao i studentima fakulteta omogućilo bi se da u neposrednom kontaktu sa izvornom arhivskom građu rade na pripremi svojih matorskih i seminarskih radova, sadržajnije i efektivnije od prostog učenja istorije iz udžbenika.

VIRI I LITERATURA

- *Građa: Arhiva ustanove Istarskog arhiva Grada Novog Sada.*
- *Ivan Beuc Arhivistika: predavanja Ivana Beuca na arhivističkom tečaju u Zagrebu 1968. Godine, Zagreb 1968.*
- *Milenko Perović, Metodika nastave istorije, Beograd 1995.*
- *Jovan P. Popović, Časopisi kao medij razmene i unapredjenja stručnih arhivističkih znanja, Arhiv br. 1/2000.*
- *Biljana Šimunović Bešlin, Kako se piše istorija, Priručnik za početnike, Novi Sad 2001;*
- *Bogdan Lekić. Arhivistika, Beograd 2006.*
- *Milan Lazić, Metodički priručnik iz istorije, Beograd 2008.*

SUMMARY

YOUTH'S PERCEPTION OF ARCHIVES - CULTURAL AND EDUCATIONAL ACTIVITIES OF THE HISTORICAL ARCHIVES OF THE CITY OF NOVI SAD

Cultural - educational activities, in addition to protection of archival material, is one of the most important features of today's archives. The original archival documents can represent not only an important source of information for historical or other sciences, but can also be used as a public or private legal documents in everyday life and as such have their place and role in the functioning of modern civilization. Cultural and educational activities of archives have an educational and propaganda dimension and are achieved through the publishing industry, providing services to the public and researchers through the free use of archival materials, as well as by organizing exhibitions, conferences, etc. Especially the question of the extent to which these activities affect the general public, whether the number of exhibitions and publications contribute to the growth of population and education levels of their awareness of the importance of archives in themselves and as such archives, archives of whether the activity contributes to the development of local historiography, quality work in teaching history?

In all the history textbooks, teaching methods, students and future teachers of history emphasize the importance of archives as a place where students can be in direct contact with archival documents, as well as authentic historical records, learn methods and techniques of historical research. In practice, cooperation between schools and the archives remains superficial and without the active engagement of students. For this reason, the author thought it would be interesting to investigate to what extent school children are aware of the archives, its activities, the importance of archives, especially in the teaching of history, as well as their willingness to visit such a facility and use archival materials for school work. Results were expected. Less than 20% percent of high school students knew what archives are and what they do (in primary schools the percentage was even lower). A somewhat larger number of students knew that there is an archives in Novi Sad. On the other hand only a few students expressed a willingness to come to the Archives and do research or some other work. Considering Internet, the majority of students answered that they use the Internet to write school assignments. Historical questions were answered in a better way by grammar school students.

Conclusions of this small research can be summarized as:

- School youth has a negative association about the archives. They consider them as dark, dusty and boring places, but are somehow more interested in "virtual visits."
- Not researching the local history leads to professors and students being uninterested in the archives.
- Archives have to break the cycle of traditional cultural and educational activities. Presenting archival holdings in exhibitions and in publications has limited range and a narrow circle of professional historians as a target group.
- Technological development and contemporary methods of communication can attribute to the popularization of the archives.